

ИЗЈАВА

НА ЕВРОПСКОТО ДВИЖЕЊЕ ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ПО ПОВОД БУГАРСКОТО ВЕТО ЗА ЗАПОЧНУВАЊЕ НА ПРЕГОВОРИ ЗА ЧЛЕНСТВО ВО ЕУ

Изградена врз урнатините на Втората светска војна и растејќи преку негувањето на идеите за слобода, демократија, мир и просперитетот на европските нации, Европската унија стана уникатен модел на заедништво со трајна историска вредност. Навраќањето во историјата ќе добие смисла ако мотивот за тоа е да се потсетиме на патиштата кои водат кон слобода, на вистинските хумани вредности кои поттикнуваат солидарност и поддршка во тешки моменти. Во спротивно, занимавањето со историја и преработка на историјата би имала голема деструктивна сила, и тоа не само за директните учесници, туку и за поширокото опкружување.

Во овој контекст би сакале да потсетиме дека македонскиот народ, спротивставувајќи се на освојувачките сили и борејќи се за своја национална слобода и државност беше прифатен и признат дел на антифашистичката коалиција добивајќи целосна културна, јазична и политичка независност во рамките на СФР Југославија. За никого денес кој се декларира како демократ не треба да биде прифатливо „иновирање“ на историјата, особено – не! во ситуации кога прекројувањето има културни, јазични, па дури и територијални претензии на што укажуваат барањата на актуелната бугарска политика во однос на Република Северна Македонија.

Во базичниот столб на опстојување на Европската Унија се правата на граѓаните за самоидентификација вклучувајќи ги и правата на малцинствата кои живеат во соседните држави. Европските држави, особено оние кои ја прифатиле Рамковната конвенција за заштитата на малцинствата (правосилна во 1998) се под постојан мониторинг за доследноста во исполнувањето на преземените обврски. Надлежните тела на Европската унија констатирале неисполнување од страна на Бугарија на оваа обврска, а во однос на македонското малцинство донесени се и повеќе пресуди од страна на Европскиот суд за човекови права.

Една цела декада по Втората светска војна постоела можност за самоидентификација на Македонците во рамките на Бугарија, а јазикот бил во употреба во образовниот систем и во културниот живот. Согласно сопственото уставно решение, Република Северна Македонија ова прашање го смета и почитува како внатрешно прашање на Република Бугарија, но државите без исклучок се должни правото на самоидентификација и заштитата на малцинствата да ги остваруваат согласно меѓународните стандарди. Во Бугарија овие прашања доживуваат метаморфоза - од признавање до целосно негирање, како што е тоа во овој клучен момент поврзан со европската иднина на македонската држава.

Седумдесет години македонска држава, образование на македонски јазик на сите нивоа, културно творештво, литература, наука, уметност беа надградувани на традицијата која од поколение на поколение пренесуваше дека сме Македонци.

Каноните за негирање на македонскиот национален идентитет и неговите обележја во современиот период – претходно формулирани уште на крајот на 19 век, а иновирани од Тодор Живков (долгогодишен комунистички владетел), денес не се никако прифатливи, а и не можат да бидат. Во спротивно, ќе надвлеее вознемирувачкиот дух на Балканот пореметувајќи ја неговата стабилност.

Македонската национална посебност и јазик, како неприкосновено национално обележје е верификувана од научната јавност и меѓународната заедница во подолг временски период. Во духот на европските вредности, Република Северна Македонија била и останува посветена на продлабочување на добрососедските односи и регионалната соработката. Забележителен чекор во правец на надминување на наследството од минатото и изградбата на подобра иднина е неодамнешната успешна Конференција во рамките на Берлинскиот процес, за прв пат организирана од Бугарија, држава членка на ЕУ и Северна Македонија, држава која треба да стане членка на ЕУ. Крајниот резултат од исклучително значајниот за Регионот - Берлински процес остана недоречен - ветото не е израз на поддржување на процесот на проширување.

Македонските граѓани без оглед на политичка опција која ја поддржуваат, без оглед на етничката припадност, полот или возраста, со децении го сонуваат „европскиот сон“ кој не би требело да стане „европски кошмар“. Анкетите покажуваат дека 80% од граѓаните сè уште би одговориле со - „ДА“ доколку утре се одржи референдум за пристапување кон Унијата. Условувањата со кои се доведува во прашање националниот идентитет, јазикот и историјата водат кон еродирање на довербата на граѓаните во европските фундаментални вредности и определби.

Ние во Европското движење на Република Северна Македонија, цврсто сме убедени дека актуелните политички дискурси на овој дел на Балканот ќе бидат надминати - пред тие да станат практика во Регионот. Во нашите многубројни облици на соработка со нашите бугарски колеги повеќепати заеднички сме ја истакнувале констатацијата: „На Балканот има премногу историја“. Така, наместо да ја преправаме историјата подобро да ја градиме заеднички иднината во духот на заедништвото, солидарноста и почитувањето. Почитувањето и легитимитетот не се изнудуваат, тоа е сатисфакцијата која ја изразува другиот.

Искрено веруваме дека Европската унија во духот на своите вредности ќе ги испочитува своите одлуки напишани во извештаите за напредок на РС Македонија, особено онаа од 26 март 2020 за почетокот на преговорите за членство. Убедени сме дека ваков чекор без понатамошно одложување ќе ги охрабри македонските граѓани да бидат поцврсти во нивните барања за поригорозни реформи.

Скопје,

20.11.2020